

MAREK
TOMAN
NUTRIE

John

Nutrie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

 KNIHA ZLIN

Marek Toman

Nutrie – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

walt

MAREK

TOMAN

NUTRIE

☰ KNIHA ZLIN

„Jsou úplně jako my,“ hlásil nám tehdy děda Ferdinand vzrušeně. Žluté zuby se mu samým nadšením leskly, až vypadaly jako ze zlata. „Pojďte se podívat.“

To nebylo ani trochu obvyklé. Zprávy vždycky sledoval děda sám a pak nám je shrnul a doplnil vlastní analýzou. Ted' na ni zjevně nebyl čas. Dělo se příliš mnoho převratného.

Už nějakou dobu k nám z vesnice doléhaly zvláštní zvuky. Skandované volání, potlesk, nadšeně pronášené projevy. Od vysílání obecního rozhlasu, které jsme dosud mohli zaslechnout, se to dost lišilo. Žádná oznámení o výkupu králíčích kožek, fuj.

Vybatolili jsme se za dědou. Hned za ním si vykračovala babička Viktorie, pak táta s mámou, za nimi já s bráchou a ségrou. Doputovali jsme ke stavení. Děda Ferdinand se vysoukal na přístřešek a dvorně se natáhl k babičce, aby jí pomohl nahoru. Vytahovali jsme se za ní a podepírali jeden druhého zezadu. Tak, jak to má v rodině být. A pak už se děda napřímil a opřel se o parapet. Opatrně jsme ho napodobili.

Nahlédli jsme dovnitř. A skutečně. Obrazovka ukazovala někoho úplně jiného, než na koho jsme byli zvyklí.

Neleskly se tam dohladka vyholené tváře vedoucích funkcionářů v oblecích, kteří se dovedli tvářit docela bezvýrazně.

Ne. Kdepak.

Obrazovka teď nabízela rozjařené vousáče ve svetrech, kteří se nadšeně křenili do kamery.

„Neříkal jsem vám to?“ šeptl děda.

A skutečně. Tenhleten Dienstbier, tenhle Benda, ten Pithart, ten Kroupa, oni měli vousy docela jako děda. Přinejmenším knírky, anebo rovnou pořádné brady. A nejvíc se mu podobal ten Havel. Ten měl totiž vous se světlejším odstínem, přesně jako dědeček. Zuby tedy neměli tak pěkně žluté jako dědeček, ale že by je měli mrtvolně bílé, to taky ne.

„Demokracie.“ To slovo jsme dosud nikdy neslyšeli. Najednou se nám protnulo s voláním, které jsme zaslechli přes plot z vesnice. Demokracie. Demokracie znamenala nosit vousy a nestydět se za ně.

„Papaláši jsou v čudu,“ spokojeně si odfrkl Milan. Náš pán, náš vůdce i důvěrník; ten, kdo se o nás staral. Jeho slova k nám dolehla docela jasně, protože měl otevřené okno, přestože byl prosinec. V pokoji bylo pěkně nahuleno. „Teďka bude všechno jinak,“ zabručel pro sebe, nicméně rozhodně a věštecky.

„Slyšíte?“ strkal do nás děda lokty.

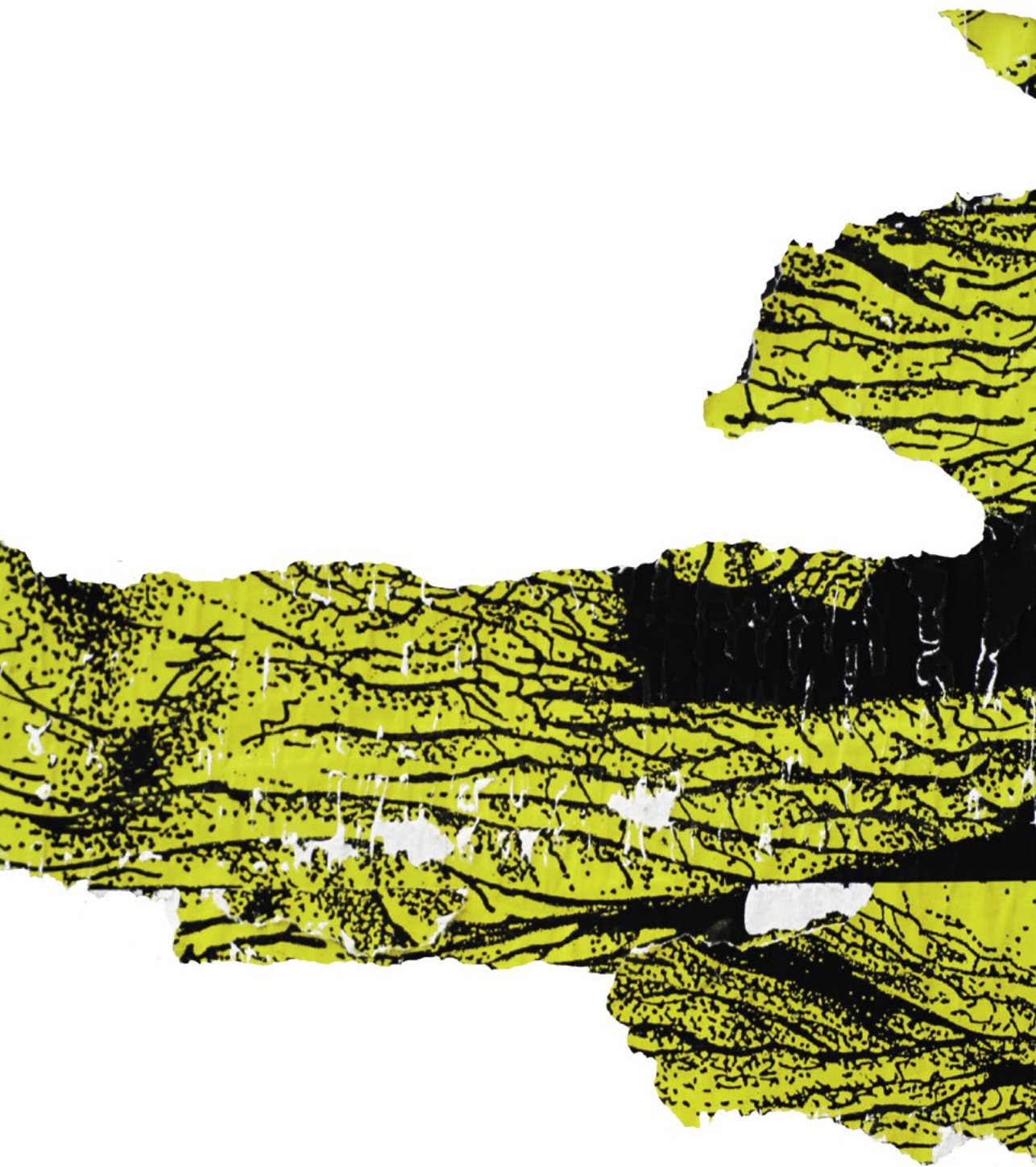
A my jsme poslouchali a zvědavě přitom čichali kouř, který se linul ven.

„Teďka se konečně začne dělat byznys,“ dodal Milan a lokl si z lahve piva, až se zakuckal. „Nejsme jako oni,“ uchechtl se. Další heslo, které k nám dolehlo přes plot. Byznys. To slovo jsme už znali. Teď ale souviselo s námi, stejně jako s vousáči ve svetrech. Teďka znamenalo, že se toho byznysu zúčastníme. Protože ho budou dělat ti, kdo nejsou jako oni, ale jako my.

Brácha si samým nadšením kecl na zadní a skutálel se z přístřešku. Vzápětí jsme seskákali za ním, do prosincové tmy. Přikrčili jsme se, ale lekli jsme se zbytečně. Milan uvnitř nic nevnímal. Dál zíral na vousáče na obrazovce.

2

Děda Ferdinand chytil kolem pasu babičku Viktorii a vzápětí se rozkolébali. Šlo jim to dokonale. Máma začala potichoučku pískat a děda s babičkou tančili svůj nejoblíbenější tanec. Tango.

„Všechno bude jako předtím,“ oznámil nám děda, když se zastavili. Zhluboka dýchal, a ne a ne se uklidnit.

„Jako kdy?“ odvážil se zeptat táta. Neměl s dědou zrovna nejlepší vztahy.

„Jako v Argentině,“ řekl děda přesvědčeně. Babička se zasněně usmála. Stiskla své krásně žluté zuby, jako by v nich držela růži.

„Já myslel, že tam se dělal byznys,“ opatrně namítl táta Ládin.

„No právě,“ nenechal se vyvést z míry děda.

„Byznys se dělal i tady, doted', ne?“ dráždil táta dědu. Máma Jitřenka do něj opatrně šťouchla, aby se uklidnil. Já se sourozenci jsme ani nedutali.

Samozřejmě jsme věděli, o čem mluví. Milan měl spoustu byznys plánů. Stačilo znovu nakouknout do pokoje a ignorovat vousáče na obrazovce. Stěny byly plné výsledků Milanových aktivit.

Vedle sebe tam visely fantastické figurky z ohýbaného drátu. Střídal se s nádhernými obrazci z vypalovaného dřeva. Těm konkurovaly samorosty, ořezané do veselých tvarů a lesklé, až oči přecházely. Třpytily se tam chemlonové dečky, někdy se symboly oblíbených fotbalových klubů: Slavia, Sparta, ba i Dukla.

O to všechno se Milan v posledních letech pokoušel.

Dařilo se mu, když mu „nepřekáželi papaláši“, jak říkal.

Dařilo se mu tak, že si mohl pořizovat nová auta. Obdivovali jsme je ještě víc než figurky z drátu a samorosty. Jak se leskla! Jak zvláště voněla! Jejich názvy jsme znali nazpaměť. Embéčko. Moskvič. Tráboš. Milan si je zálibně přeříkával, když je oddaně obcházel s houbou a kbelíkem vody.

My jsme k nim nesměli. To bylo poté, co se stala ta neblahá příhoda s tetou Klárou. Ona se do jednoho toho auta úplně zamilovala. Nevím, jestli za to mohl ten tvar, nebo spíš ta ostrá, benzinová vůně... V každém případě se protáhla pod plotem a šla si auto prohlédnout zblízka. Na to, že to byla žena, měla pozoruhodný cit pro technické detaily.

„Kdo mi přehryzal kabely ke svíčkám?“ rozkřikl se Milan následujícího rána. Podívali jsme se na Kláru. Svíčky, to bylo něco pro ni. Útulné interiéry. Svíčičky. Vázičky a dečky. Vždycky se pokoušela vyzdobit naše ubikace tak, jak to vídala u Milana.

„Co podle tebe Milan udělá? Sveze nás autem?“ zeptal se táta Ládin.

Přesně tak totiž zmizela teta Klára a už jsme ji v životě neviděli. Odjela tím nablýskaným fárem, jen co Milan spravil svíčky.

„Ne. Teď se to bude dělat jako v Argentíně,“ prohlásil děda Ferdinand.

3

„Jestli ono by se to nemělo dělat nějak jinak?“ Opatrně navrhl táta Ládin, když jsme se vrátili do kotců.

Vrhl jsem na tátu nechápavý pohled. Nemohl si to odpustit?

„Jak jinak?“ odfrkl si děda Ferdinand.

„No, aby to všechno bylo podle nějakých... pravidel,“ řekl táta Ládin. „Však si vzpomínáte, ne?“

Samozřejmě že jsme si vzpomínali. Nedá se říct, že by všechny Milanovy projekty šly zrovna hladce. Třeba tehdy když se rozhodl obchodovat s domácími spotřebiči. Pochopitelně na černo, jinak to tehdy nešlo. Co ten se navzdychal.

„Vždyť já to dělám vlastně pro vás,“ vzdychal. „Abych vám mohl namlít papáníčko.“

To jsme chápali. Jsme na potravu hákliví. Zvláště když je zapářená, protože to nám způsobuje potíže. V naší rodině máme citlivé žaludky.

„A vy mi s tím musíte píchnout,“ uzavřel obvykle. A další a další naši příbuzní mizeli na vyjížděku nablýskaným fárem.

Anebo tehdy když budoval kuchyňskou linku. I ta se musela spláshit pokoutně. Poslouchali jsme otevřeným oknem, jak Milan sakruje, když ji konečně sehnal. Ukázalo se totiž, že ne všechny díly sedí. Proklínal linku a děda Ferdinand tiše seděl pod oknem. Už už by Milanovi poradil, ale nechtěl, jak řekl, snižovat jeho důstojnost.

U táty Ládina si s tím hlavu nedělal.

„Ty tvoje výmysly,“ zafrkal. „Co je lepšího než svoboda?“

„Svo-bo-du! Svo-bo-du! Svo-bo-du!“ skandovaly davy na Milanově obrazovce. A opatrně se k nim přidávaly hlasy na demonstraci u nás na vesnici. Zněly jaksi slaběji. „... vodu! odu! du!“

„A svoboda, to znamená volný trh,“ dodal děda Ferdinand. I to měl z Milanova přístroje. Hned začal zkoušet vytrhávat stébla trávy rostoucí u plotu. Elegantně je vyškubával, ale stejně vrtěl hlavou nad tím, co na tom trhání může někdo mít. I když je to volný trh.

Milan dál vzrušeně hulil, až se otevřeným oknem valil dým.

„Uděláme to tak, jak řekl děda,“ oznámila babička Viktorie. Na tom nebylo nic divného. Vždycky pevně stála dědovi po boku.

Jenže pak řekl někdo něco, co jsme opravdu nečekali.

„Čeho se vlastně bojíš?“

To se zeptala naše máma Jitřenka, a zeptala se táty Ládina.

„Já tomu chlapovi prostě nevěřím,“ ukázal táta bradou k dýmajícímu oknu.

„Vždyť se o nás tak pěkně stará,“ předešla máma Jitřenka dědu Ferdinanda s jeho oblíbeným úslovím.

„Bude to jako v Argentině,“ uťal debatu děda Ferdinand. A měl pravdu. Musel mít pravdu. Nikdo z nás totiž v Argentině nikdy nebyl. Nikdo nevěděl, jak to tam vypadá. Jenom jsme tušili, že jsou tam všichni jako my. S fousisky a s nádherně žlutými zuby. Ty dědovy teď zářily ve vítězoslavném úsměvu.

„Bude to na vás,“ podíval se děda Ferdinand nečekaně na mě a moje sourozence.

Na mě, Spartařana. Na bráchu Slávistu a na sestru Duklu.

„Já tě v tom nenechám,“ odpověděla mu máma Jitřenka.

„Proč zrovna já musím mít tak neschopného zeťáka,“ povzdechl si děda Ferdinand.

A táta Ládin svěsil hlavu.

Z domu se dál ozývalo skandování, které Milan doprovázel polohlasnými poznámkami. „Jo, svoboda,“ slyšeli jsme. „Svoboda.“ „Svoboda a volnej trh.“ „Volnej trh znamená, že kdo si co urve, to má.“ „Svoboda, tak to jo.“

Děda si schoval natrhanou trávu.